

Égő oltár Széchenyi István szobra Salgótarjában

Bobály Attila szobrászművész Széchenyi-emlékművét a megrendelők az új városháza lépcsős, szűk terére álmodták meg, tömbnyi, monumentális, szürke betonfalak közé... Amikor 1995. március 15-én sor került az emlékmű avatására, ünnepélyes birtokbavételére, már értelmetlenek voltak a kérdések: miért pont ide került, miért ilyen nagy, miért ilyen kicsi, miért ilyen fényes-ékszer, s miért pont ilyen oszlopocskára épült? De e hiábavalóságok ellenére is mindez gondjává lesz a város polgárának, és muszáj körbejárja az emlékművet, és kérdez, medítál, mérlegel.

A lázas tereferék, méricskélések tanúi végül láthatták, egyetértés született a vitatható kérdésekben, és bizonyosságot nyert: a művész – mind az átlagnéző, mind a szigorú szakmai megítélés szempontjai szerint – meggyőző hitelű munkát alkotott. A szakmai kritika máris odaadta az új műhöz az eredeti érték, a maradandó műalkotás rangját, de a városiakok szeretetéhez mintha kellene még egy kis idő, a szokásos megismerési, megértési, megszokási, befogadási folyamat, amelynek végén bárhol a világon a jó mű végül az élet, a városi kultúra szerves részévé lesz, amit értünkvaló remekműként lehet szeretni, míg a középszerű rutinművek úgy felejtődnek el, mintha meg sem születtek volna...

Bobály Attila önálló, egyéni szobrásznyelvén valószínűleg feladatát. Azt is mondhatnánk, ugyanúgy, ahogyan a kazári Turul-emlékművét vagy a csesztvei hősi emlékszobrát megteremtette. Elmélkedve, kutatva, vívódva, őszinte emberi- művészi kitárulkozással el-el bizonytalanodva dolgozik. Am végül igényessége, győzelme az anyag felett vitathatatlan: a témával való azonosulás, a rátalálás, a formateremtés öröme, az anyagkezelési, téralakítási problémák autentikus megoldása igazolja, mutatja ezt az igényességet. Bobály mintha „az örök dicsőség fény sugaraiival” alakítaná, formálná elénk szobrát, ünnepélyes és látható érzelmekkel ragyogtatja meg előttünk a legnagyobb magyar máig is átsütő „életosztó melegét”. Széchenyi égő oltár fényes keretében feszül neki a gigantikus országépítő, jövőalakító feladatnak, hogy kelet népét, a patópálok országát – még tragédiák, veszteségek árán is – a nyugati modernizáció útjára segítse. Bobály emlékmű-szervező új-tárgyiassága nem teszi idézőjelbe, de újraértelmezi a Széchenyi alakjához rendelt tárgyakat, dolgokat: sámándobverőt és pelikánt, kiegyenesedő kaszát és fenyegető, gyökér-kígyókat... Kockáztatja ugyan, hogy általuk irodalmiasabb és „olvasmányosabb” lesz a szobor, de mert biztos a dolgában, mert biztosan érzi, miféle kultúrkörből, miféle hatású motívumokból válogat és applikál egy rendszert Széchenyi köré, nyugodtan, már-már az ősi mesterségek tudóinak biztonságával dolgozik. Széchenyi időszereűse, a szobrász mai megvalósítási lehetőségei, a tisztelhető, szerethető hős emberi magánya, tragédiája egy csomópontban találkozik.

S bizonyos: Széchenyi a második évezred végén középpontjává válik a sürgetésnek – az ország, az éleviszonyok modernizációja elkerülhetetlen!

palócföld
KÖZLETTI, IRODALMI, MŰVÉSZETI FOLYOIRAT

50 Ft.